

hisznek az emberi szellem öröklétében, érezhették, hogy ott volt maga a névadó is.

Igazán csak az hal meg, akit elfelejtnek. Ez igaz, ám az emlékezés és a megbecsülés között van valami többlet, amit csak azok kaphatnak meg, akik – a mi esetünkben a szakmában – valami nagyot, lelkekben is maradandót alkotnak. *Bedő Albertről, Kiss Ferencről, Roth Gyuláról, Kaán Károlyról, Vadas Jenőről* iskolákat, emlékérmeket nevezünk el, és most *Káldy József* is e névsorhoz tartozik. Ha élne, nyolcvanéves lenne. Méltóbb születésnap ajándékot nehezen lehetett volna elképzelni.

(Tervező: *Dankovics Erzsébet, kivitelező: Lépték Kft., Szombathely, Farkas István cégvezető és dr. Tóth József főépítészvezető. A parkosítást Horváth István vállalkozó végezte.*)

Érdekes, hogy kandidátusi értekezését „A rezgőnyár szerepe erdeink fatermesztésének fokozásában” témában védte. Az értekezés címe is sugallja, hogy sokoldalú memók volt. Szakmai életútján a műszaki ismeretek iránti vonzódás a meghatározó, de – mint a hallgató korában írt tanulmányából látható, amely ma aktuálisabb, mint valaha – humanista volt aggódó haza- és családszeretettel.

Pápai Gábor

sa, amelynek végén 3 millióra apadt a magyarság száma. Hiába tekintették a Habsburgok a magyar katonát sakkfigurának, kit majd itt, majd ott használtak és áldoztak fel saját hatalmi céljaik megvalósítására. Hiába folyt annyi vér, mert a magyar ifjúságnak volt ereje és hite ahhoz, hogy mindent újrakezden. 1914-ben már a 18 milliónyi magyar honi népből 54,5 százalék a magyar. Ma „annyi balszerencse s oly sok viszály után” is 13 250 000-re tehető a magyarság száma. Ez ideáig csodálatos. Ma hol vagyunk ettől!

Hazánk területén 1925-ben 250 ezer, 1932-ben 205 ezer, 1937-ben 178 ezer gyermek született. A természetes szaporodás 1932-ben 7,2, 1939-ben 4,8, ma 5,6 1000 lélekre. Ha valamely országban 1000 lélekre nem esik 20 születés, akkor az az ország az előregedés útjára lépett. Hazánkban ez az érték 1938-ban 19,5, 1939-ben 18,3 volt, míg régebben 23–32 között ingadozott.

„A nemzet sorsa, jövője bölcsőinek számától függ.” Elfogyó, előregedő népek nem fognak szóhoz jutni a fiatal Európában. Régen elég lehetett, de ma nem elég hagyományokra, műveltségi fölényre vagy földrajzi helyzetre hivatkozni egy ország birtoklásánál, amikor szerte Európában az a törekvés, hogy országhatárnak a népi határt tekintsék. „Csak az a miénk, amelyet családdal és gyermekkel tudunk megszállni.”

Az egyke okairól köteteket írtak már össze. Ezekre nem is akarunk ezúttal kiterjeszkedni. Most csak arra akarunk rámutatni, hogy az egyke problémáit, mint általában az egész magyar élet problémáit mind megtaláljuk népköltészetünkben, s méghozzá egészen egyéni fogalmazásban. A magyar parasztságot ugyanazok a gondolatok foglalkoztatták – írja Lükő Gábor A magyar lélek formái című könyvében –, ami Arany Jánost s Ady Endrét gyötörte. Hely híján csak ezt az egy Gyergyóújfaluból származó népdalt hallgassuk meg:

*Felszántom a kertem alját?
S ne teremjen több violát
S ne teremjen több violát,
A császárnak több katonát.
Szántottam gyepes gyűkeret
S vettem bánatot eleget,
Szántottam gyepes gyűkeret
S vettem bánatot eleget.*

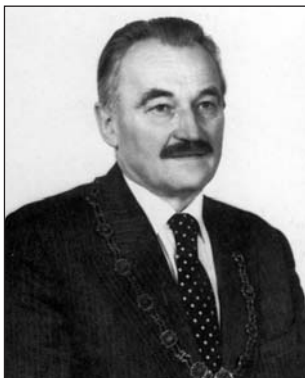
Nem emleget ez a nóta sem gazdasági, sem kényelmi szempontokat. Ezeket csak az egyike szakirodalma ismeri és az a társadalmi osztály, amelyből a tudós szociológusok származtak – írja tovább Lükő Gábor.

Magunkról – magunknak

*Vajjon örökre így maradnak
Kidalolatlan kegyelemben,
Dalai a bű bánatozó
Napverte bús magyar nyaraknak.*

Ady

Wagner: Istenek alkonya című zenedrámájában van a következő gondolat. Az ifjúság istennőjét elviszik a városépítő óriások: a maguk kedvének szolgálatára. Az ifjúság istennőjének távozásával azonban megváltozik a világ. Az istenek öregedni kezdenek: az egyik nem bírja kalapácsát, a másikkal elméje lesz homályos. Meghalnak az istenek, mert elvitték a gonosz, kísértő hatalmak az ifjúságot. – Meghal a magyar, ha a magyar ifjúság nem tud kiszabadulni a föld, a pénz, az átok kísértésének hatalmából.

Ez a gondolat jutott eszembe, amikor a magyar népesedés legújabb statisztikai adatainak tükrében a magyarság biológiai erejének egyre inkább bekövetkező elernyedését, hanyatlását kellett meglátnom. Nem volt ez így a múltban.

Hol is lennénk már, talán a nevünket sem ismernek Európában, ha a magyarságnak nem lett volna olyan csodálatos biológiai ereje, mint a múltban volt.

Az 1047 évvel ezelőtt betelepedett honfoglaló nép lélekszáma 100 ezer vagy 500 ezer volt. A magyarság már az Árpádok alatt Európa egyik legha-

talmasabb nemzetévé erősödött. Bár a tatárhordák végiggázolták és pusztították az egész országot, mégis Mátyás alatt már 4 millió színmagyar lakta ezt a gyönyörű földet. Hiába volt a török uralom 250 esztendőszörnyű pusztítá-

Arany János maga is azt üzenté népének, mikor a császár ünnepi verset rendelt nála:

„Ne szülj rabot te szűz, anya,
Ne szoptass csecsemőt!”

(A walesi bárdok)

„Az egykének más országban lehet az oka az erkölcstelenség – írja Lükő – vagy a kényelemszeretetet, nálunk csak következménye annak. Az egyke a magyar hara-kiri. A kínai ember, ha ellensége elviselhetetlenné tette számára az életet, elmegy annak háza elé s felvágja a hasát. Nem az ellenségét, hanem a sajátját. A kínai törvények gondoskodnak róla, hogy az így megvádolt embert pörbe fogják, hogy a halottnak igazságot szolgáltatassanak. Mi magyarok Európában élünk, s így a halottaknak nem tudunk igazságot szolgáltatni.”

Végre is: nincs még veszve semmi. A megoldás kezünkben van. Az egyke kérdésének megoldása is bele kell, hogy tartozzék abba az országépítő programba, amely nélkül nincs holnap, nincs megmaradás számunkra. Át kell alakítanunk országunkat, de ne úgy, hogy a legnagyobb cselekedtünk a cselekvéstől való tartózkodás legyen. A megoldás felé már tettünk is néhány lépést, csak folytatnunk kell, erősebb iramban. Nem feledve Kossuth azon mondását: „Élni nem fog azon nemzet, mint azon ember sem, kit nem saját életerejé tart fenn, hanem csak mások gyámolítása.”

Egy dán író írta a magyarságról: „a legboldogabb nemzet a dán, a legtehetségesebb a magyar”. Valóban, a magyar sok más fajtánál tehetségesebb. Legfeljebb az aprólékos részletek kijavíthatóságában marad el a német mögött. A „józan paraszti ész” már nem egyszer csinált csodát.

Az 1867-es kiegyezés után a közpályákat, sokszor egészen közepes vagy tehetségtelen vendégnépek fiaival árasztották el, addig a magyar tehetségek csak itt-ott tudtak nehezen előtörni „meleg forrásokban”.

Ezek a sorok nem azért íródnak – ne gondolja senki –, hogy most aztán fűjjanak riadót minden ellen, ami nem hétszilvafás magyar. Nem a vendégnépek előretörése fáj nekünk, hanem egyedül a magyarság lemaradása önhibáján kívül.

Persze a külföld azt nem tudja se-hogy sem megérteni, hogy vallhatják magukat magyarnak idegen nevű honfitársaink is. Nehéz azt ma megmagyarázni, hogy a magyarság nem materia, nem faj és vér, illetve nemcsak az, hanem

„leglényegében”: lélek. Nem a vér alakította ki a magyar lelket – írja Karácsony Sándor – s hozta létre így a magyar fajt, hanem ellenkezőleg, a magyar lélek hatott a vére, s most is minden időben az a magyar faj, amelyet a magyar lélek áthatott. Mindenki oly mértékben magyar, amekkora mértékben magyar lélek ereje él és hat rajta keresztül.

Csak megfelelő reformoktól várhatjuk azt a társadalmi átalakulást, mely az egyetlen lehetséges alapot teremt meg népünk és nemzetünk fejlődéséhez. A

kibontakozásunk útja: a szociális reform és hivatásrendiség. Néhány lépést ebben is tettünk már előre.

Álmainkban már él az a Magyarországon, amelyben magyar lelkű, de idegennevű honfitársaink is jól fogják magukat érezni. Ezért az új arcú Magyarorszáért egy pillanatig sem szűnünk meg harcolni és dolgozni.

Káldy József

(Megjelent a „Bánya, Kobó és Erdőmérnökök Ifjúsági Köre” folyóiratának 1942. augusztusi számában. A szerk.)

A Nyíri erdő márciusa

A lovasbandérium vágta fogadta idén is a Nyíri erdőben gyülekezőket. Minden olyan ünnepes volt, mint eddig. Nem hiányzott a zászlódísz, a negyvennyolcas ágyú sora, a kondérokban rotyogó vadgulyás, a százados tölgyek és nyárok alatt futkározó gyermekesereg... Egy valamivel több lett a domboktól ölelt tisztás. Egy kopjafával, mely Szulyovszky László emlékét idézi. Nem hiányzott ide ez a kopjafa. Annál inkább a ceremóniamester, a fáradhatatlan szervező erdősz. De nyugodtan pihenhetsz László, mert majdnem minden úgy ment, mint eddig. Csakhát... Te nagyon hiányoztál.

Ha hallottad volna Bessenyei művész úr szenvedélyes emlékbeszédét, mely összefogásra buzdított... ostorozva a nemzet pártoskodását... ha láttad

volna a bakatoborzók játékát... ha láttad volna... de biztos láttad, amint Ági átveszi a Nektek ítélt Kossuth-emlékérmét az összegyűlt majd kétezer ünneplő előtt... szép volt ez most is, Laci.

Remélhető, hogy a hely továbbra is vonzza mindazokat, akiket életműved és a Nyíri erdő varázsa hív.

Egyre inkább szüksége van az erdészeknek ilyen, magunk alkotta találkahelyekre.

Nomen est omen... hasonló tömeget vonzott a Nyírerdő Rt. Debrecenben rendezett futóversenye. Egy olyan kezdeményezés, mely ugyancsak az erdészek hírnevét növelte. Annyi méltatlan támadás érte az utóbbi időben szakmánkat, hogy a választ csak az ehhez hasonló – tömegeket vonzó – kezdeményezésekkel tudjuk hatástalanítani.

Selmecbányán az UNESCO-ról

Miklós László professzornak, a Szlovák Köztársaság környezetvédelmi miniszterének meghívására a Magyar Professzorok Világtanácsa tisztagú küldöttsége környezettudományi kerekasztal-megbeszélésen vett részt február 11–12-én Selmecbányán. A cél: együttműködés kialakítása a Zólyomi Műszaki Egyetem UNESCO Tanszékével. A kör-

nyezettudománnyal, főként a környezeti oktatás-nevelés kérdéseivel foglalkozó előadások után a résztvevők együttműködési szándéknyilatkozatot fogalmaztak meg, amelyet az UNESCO Tanszék részéről Miklós László professzor, a Magyar Professzorok Világtanácsa részéről Kecskés Mihály elnök írt alá: közös környezetvédelmi kutatásokat szerveznek, környezetvédelmi tananyagokat, tanterveket, programokat cserélnek és készítenek.

**30 éves erdő- és vadgazdálkodási technikus
(10 éves szakmai gyakorlattal) munkát keres
az ország bármely területén.
Minden megoldás érdekel.
Telefon: 06-20-9937-908**